

SELÇUKLU ARAŞTIRMALARI MERKEZİ

SELÇUK

YIL : I

ÖZEL SAYI : I

KASIM - 1985

ATATÜRK ve GENÇLİK ÖZEL SAYISI

ATATÜRK İDEOLOJİSİ VE GENÇLİK (*)

Doç. Dr. Önder GÖÇGÜN (**)

Aziz vatanımızın bütünlüğü ve korunması, yüce devletimizin devamlılığı, büyük milletimizin müsbet görüşün ışığı altında ilim, kültür ve san'atta daha da ilerleyip, yükselerek, medeni âlemde haklı yerini alması gibi temel esaslara dayanan Atatürk İdeolojisi ile onun uygulama alanında en dinamik unsuru olan gençlik, kesinlikle birbirinden ayırdedilemeyecek kavramlardır.

Bu itibarla, Atatürk İdeolojisi'nin en büyük dayanağı, gideceği yolun hedef ve prensiplerini bizzat büyük kurtarıcı'nın çizdiği Türk Gençliği'dir. Nitekim Gâzi, varlığının devamını onda görmüş ve kurduğu Cumhuriyet başta olmak üzere bütün eserlerini, dâimâ kendisine lâyük olmasını gönülden dilediği Türk Gençliği'ne emanet etmiştir.

«Ey yükselen yeni nesil! İstikbâl sizsiniz. Cumhuriyeti biz kurduk, onu yükseltecek ve devam ettirecek sizsiniz.»

ve :

«Türk gençliği gâyeye, bizim yüksek idealimize durmadan ve yorulmadan yürüyecektir.»

gibi sözleri, Ata'nın bu inancının açık ve kesin delilleri hükmündedir.

Atatürk'ün emsalsiz vasıflarından birisi de, sosyal ve psikolojik bir realite olarak, dâima genç kalmasını bilmesidir. Yeryüzünde hiçbir lider ve devlet adamı, O'nun kadar milletin gençliği ile bütünleşmiş, ömrü boyunca genç kalmış ve eserleriyle ebediyen genç kalabilmenin sırrına, bahtiyarlığına erebilmiş değildir. İşte, bütün bunlardan dolayı O; her işte, her zaman ve her yerde en çok gençliğe değer vermiş, Türk Milleti'nin bu büyük geleceğinin mükemmel şekilde yetişip, memlekete hayırlı hizmetler görmesini, ulaşılması gereken asıl hedeflerin başında saymıştır.

Türk Gençliği; Atatürk İdeolojisi'nin ve onun canlı neticesi Ata-

(*) 1985 Milletlerarası Gençlik Yılı münasebetiyle, Kültür ve Turizm Bakanlığı Millî Kütüphane Başkanlığı'nın daveti üzerine, 12 Şubat 1985 günü Ankara Millî Kütüphane'de verilen konferans.

(**) Selçuk Üniversitesi Fen - Edebiyat Fakültesi Öğretim Üyesi.

türk İnkılapları'nın, gâyesini bizzat kendisinde bulan en önemli unsurudur. Onun için bu hususta düşündüklerini ve hissettiklerini, daha 1919'da, kısaca :

«Bütün ümidim, gençliktedir!»

şeklinde, en anlamlı tarzda hülâsa eden Atatürk; bilhassa «milli şuur» bahsinde büyük bir dikkat ve titizlik göstermiş; Türk Gençliği'nin, dâimâ kendi milli benliğinin derin idrâki içerisinde bulunmasını, her an Türk olmanın gururunu yaşamasını, bir bütün hâlinde dost, düşman bütün dünyaya karşı bir «milli şahsiyet» vücuda getirmesini istemiştir.

«Milli şahsiyet»'i kazanmanın yolu ise; sistemli, şuurlu ve o ölçüde aktif bir «milli kültür» anlayışından geçer. Bunun da temelini, milli bir «dil» ve «tarih» fikri teşkil eder. İşte bu inançla :

«Milli şuurun ayakta kalabilmesi ve uyanık bulunması için, dil ve tarih uğrunda çalışmaya mecburuz.»

hükmünü veren Atatürk; ulaşılacak hedefi de :

«Milli kültürümüzü, çağdaş medeniyet seviyesinin üstüne çıkaracağız.»

kararlı ifadesi ile bütün gençliğe açıkça gösterir.

Hiç şüphesiz; kendi öz benliğinin şuuruna erememiş, milli ruh-tan, milli kültürden kısacası «milli şahsiyet»ten uzak, görgüsüz, bilgisiz, ilim ve san'at zevkinden mahrum bir gençlik «boşlukta» demektir ve bu, bütün milletler için son derece tehlikeli bir durumdur. Dolayısıyla, Gâzi de; derin bilgisi ve engin sezgi kabiliyetiyle, tamamen realist ölçüler içerisinde Türk Gençliği'ne şu mühim mesajı vermiştir :

«Sizler, yani Yeni Türkiye'nin genç evlâdları, yorulmanız dahi beni takip edeceksiniz. Dinlenmemek üzere yürümeye karar verenler, aslâ ve aslâ yorulmazlar.»

— :: —

Atatürk İdeolojisi veya kısaca Atatürkçülük, yani Kemalizm; tamamıyla demokratik ölçüler içerisinde realite'ye ve rasyonalite'ye, yani gerçekçiliğe ve akılcılığa dayanır.

Demokratiktir; çünkü, her türlü doğmatizm'den (peşin hükümden) ve totaliter (demokratik olmayan) anlayıştan uzak; pragmatik (faydacı) ve milletin hür iradesine saygılı demokrasi prensiplerini, tam anlamıyla benimsemiş ve temel kabul etmiştir.

Realisttir; çünkü hayalci, ütöpik (gerçekleşmesi mümkün olmayan) düşüncelere, görüşlere yer vermeksizin; Türk Milleti'nin ve bütün dünyanın tarihi, coğrafi, siyasi, ekonomik, kültürel, sosyal ve psikolojik gerçeklerinden hareketle, dünün tecrübelerinden faydalanarak bugünü de, yarını da plânlar, tertip ve tanzim eder.

Akıldır; çünkü irrasyonel (akıl-dışı) düşünce şekillerine, tutum ve davranışlara itibar etmeksizin, müspet görüşün ışığı altında olaylara yaklaşmayı, devlete ve millete ait her türlü probleme çözümler aramayı, getirmeyi amaçlar.

İşte bütün bunlardan dolayı Atatürk İdeolojisi, tek bir kimsenin irâdesine ve idâresine bağlı bütün otokratik yönetimlere; Tanrı adına hüküm sürdüğünü ileri süren Teokratik devlet şekline; insan şeref ve haysiyetini hiçe sayan Marksist ve Faşist anlayışlara; koyu bir ferdiyetçiliğe, insanın insanı istismarına dayanan Kapitalizm'e; dinî ve ulvî değerleri, tarihi ve gelenekleri hiçe sayarak devletin, milleti köle hâline getirmesine ve zümre emperyalizmine yol açan Komünizm'e şiddetle karşıdır.

Bütünüyle, millî hâkimiyet esaslarına dayanan Kemâlizm; taşıdığı son derece reel ve akılcı özelliklerle, aktif dinamik ve çağdaş bir ideolojidir. Elbette, böyle bir sistemin; millî ruhla, kültürle ilim ve medeniyeti şahsında kanalize edebilmiş bir gençlikle hayat bulması ve Atatürk'ün işaret ettiği esaslar çerçevesinde devamı, çok tabiidir.

Kültür'ü; gençliğin ilerleyip, yükselme vasıtalarının başında sayarak :

«Kültür; okumak, anlamak, görebilmek, görebildiğinden mânâ çıkarmak, intibah almak, düşünmek, zekâyı terbiye etmektir.»

diyen Atatürk onu, aynı zamanda insanların hayatına ve çalışmalarına hâkim olan kuvvet ve icâd kâbiliyeti şeklinde görerek, medeniyet ile münasebetine de şöyle temas eder :

«Bence, medeniyeti hars'dan (kültür'den) ayırmak güçtür ve lüzumsuzdur.

Şüphesiz her insan cemiyetinin hars, yani medeniyet derecesi bir olmaz. (...) Yüksek bir hars, onun sahibi olan millette kalmaz diğer milletlerde de tesirini gösterir. Büyük kıt'alara şâmil olur. Belki bu itibarla olacak, bazı milletler yüksek ve şâmil harsa, medeniyet diyorlar. Avrupa medeniyeti, asr-ı hâzır (bu yüzyılın) medeniyeti gibi...

(F. : 4)

Hülâsa, medeniyet harstan başka birşey değildir.»

Böylece, Atatürk; sayın, Dr. Müjgân Cunbur'un da bir vesile ile yerinde işaret ettikleri gibi; «hars» ve «medeniyet» ayrılığı konusunda, sosyologlardan farklı bir görüşe sahiptir ve gene, Gâzi'ye göre; kültür ile medeniyet kavramlarını, birbirinden ayırmak güç ve gereksizdir. («Atatürk ve Millî Kültür» Ank. 1981, s. 23).

Millet'i; «dil, kültür ve mefkûre (ideal) birliği ile birbirine bağlı vatandaşların teşkil ettiği bir siyâsî ve içtimâî (sosyal) hey'et» olarak gören, yüce Atatürk :

«Büyük şeyleri, yalnız büyük milletler yapar.»

cümlesinde, Türk Gençliği'ne; tarih boyunca bütün dünyanın takdirini kazanmış ve İstiklâl Savaşı ile bunu bir kere daha perçinlemiş, gerçekten büyük bir milletin evlâdları olduğunu, hatırlatmak ister.

Atatürk'ün kültür anlayışının, tamamıyla millî esaslara dayandığı ve böylece milliyet fikrinin, bütün gençlik tarafından dikkatle, titizlikle korunması ve devam ettirilmesi hususu, hiçbir zaman unutulmaması gereken bir gerçektir. O, bu konuda bir hayli geç kaldığından ve zararları kapatmak için çok çalışılması gerektiğinden hareketle; milliyet fikrinin, yaşama azmimizin ve şahsiyetimizin özünü teşkil ettiğini, bir sosyolog tavrı ile ortaya koyar :

«Biz milliyet fikirlerini tatbikte çok gecikmiş ve çok tekâsül (ilgisizlik) göstermiş bir milletiz. Bunun zararlarını, fazla faaliyetle telâfiye çalışmalıyız. Çünkü tarih, vukuât, hâdisât (bütün olup bitenler) ve müşâhedât (gözle görülen şeyler) hep insanlar ve milletler arasında hep milliyetin hâkim olduğunu göstermiştir ve milliyet prensibi aleyhindeki büyük mikyasta (ölçüde) fiili tecrübelere rağmen, yine milliyet hissinin öldürülemediği ve yine kuvvetle yaşadığı görülmektedir.»

Türk Milleti'nin, milliyet fikrinden uzaklaştıkça büyük zararlar gördüğü ve bunun cezasını, tarihin her devrinde çok büyük şekilde çektiği, bütün dünyanın mâlumudur. Onun için, milletimizi parçalayıp, bölmek ve yutmak isteyen içteki ve dıştaki düşmanlarımız, bilhassa gençlerimiz başta olmak üzere bütün vatandaşları milliyet fikrinden soğutmak isterler, yazılı ve sözlü çeşitli vasıtalarla, yayınlarla bu yüce ateşi söndürmeye var güçleriyle çalışırlar. Gençlerimizin, tatlı vaadlerle maskelenen bu hâince emellere âlet olmaması için, aziz Atamız'ın şu sözlerini ibret ve itina ile tarihî bir realite olarak hatırdan çıkarmamaları, kesin bir zarurettir :

«Bizim milletimiz, milliyetinden tegâfül edişinin (gaflet gösterişinin) çok acı cezalarını gördü. Osmanlı İmparatorluğu dâhilindeki akvâm-ı muhtelif (çeşitli kavimler) hep milli akidlere (inanışlara) sarılarak milliyet mefkûresinin (idealinin) kuvvetiyle kendilerini kurtardılar. Biz ne olduğumuzu, onlardan ayrı ve onlara yabancı bir millet olduğumuzu sopa ile içlerinden koğulunca anladık. Kuvvetimizin zaafa uğradığı (zayıfladığı) anda bizi tahkir, tezlil ettiler (aşağılayıp küçük gördüler). Anladık ki kabahatimiz, kendimizi unutmaklığımız imiş. Dünyanın bize hizmet göstermesini istiyorsak, evvelâ bizim kendi benliğimize ve milliyetimize bu hürmeti hissen, fikren, fiilen bütün ef'âl ve harekâtımızla (iş ve hareketlerimizle) gösterebilelim ki, milli benliğini bulmayan milletler, başka milletlerin şikâri (avı)dır.»

Açıkça görüldüğü üzere, milliyet fikri sadece millet varlığının korunması ve devamı gayesine yönelmekle kalmıyor; aynı zamanda, bütün dünya karşısında şeref ve haysiyetimizi iftiharla kabul ettirip, hürmete lâyık olmamızı sağlayan esaslî bir faktör hüviyeti kazanıyor.

Üzerinde durulması gereken diğer önemli bir nokta da, Atatürk'ün milliyetçilik anlayışının; son derece realist, akılcı ve milletimizin ruhu ile bütünleşen samimi bir zemine oturmuş olmasıdır. Nitekim dürüstlüğü, şahsiyetinin ayrılmaz bir parçasını oluşturan o büyük insan; bu kanaatini de, 1 Aralık 1921 günü Türkiye Büyük Millet Meclisi'ndeki konuşmasında, en veciz şekilde ortaya koyar :

«Efendiler! Büyük hayaller peşinde koşan, yapamayacağımız şeyleri yapar gibi görünen, sahtekâr insanlardan değiliz.

Büyük ve hayâlî şeyleri yapmış gibi görünmek yüzünden dünyanın düşmanlığını, garezini ve kinini bu memleketin ve bu milletin üzerine çektik. Düşmanlar da yaptırmamak için bir an önce öldürelim, dediler. Bütün dâvâ bundan ibârettir. (...)

Haddimizi bilelim. Binaenaleyh, biz hayat ve istiklâl isteyen bir milletiz. Yalnız ve ancak, bunun için hayatımızı veririz.»

Bununla birlikte Kemâlizm, bütün milletlerin kendilerine ait milli hususiyet ve icaplarına da saygıyı ve uymayı, esas kabul eder. Onun içindir ki, bu milliyetçilik anlayışı Mustafa Kemâl Paşa'nın çok yerinde tesbitine göre, bencil ve mağrur değildir :

«Bize milliyetperver derler. Fakat biz öyle milliyetperverleriz ki, bizimle teşrik-i mesâî (işbirliği) eden bütün milletlere hürmet ve

riâyet ederiz (saygı duyarız ve uyarız). Onların bütün milliyetlerinin icâbâtını (icaplarını) tanırız. Bizim milliyetperverliğimiz, herhalde hodbinâne (bencil) ve mağrûrâne (kendini beğenmiş) bir milliyetperverlik değildir.»

Büyük Kurtarıcı ve son, müstakil Türk Devleti genç Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu yüce Atatürk; sadece, «kurtarmak» ve «kurmak» fonksiyonlarını icrâ etmekle kalmamış, aynı zamanda bütün varlığını, varlığına adadığı aziz milletimizin geleceğini düşünmekten, o gelecek ile ilgili plân ve programlar hazırlamaktan da bir an olsun geri durmamıştır.

Yaptığı ve daha da yapmayı düşündüğü büyük işlerle; tarihi, siyasî, sosyal ve psikolojik şartları itibariyle dünya üzerinde bir eşine daha rastlanması mümkün olmayan müstesna hizmetlerle, kıymetini bugün dünden çok daha iyi hissettiren ve yarın da hissettirecek olan Atatürk; geleceğin en canlı, aktif teminatı gördüğü Türk Gençliği'ne inanmış, güvenmiş ve bu anlayışla memleketi, büyük bir kâlp huzuru içerisinde ona emanet etmiştir.

Tam dört bin senelik muazzam, tecrübe dolu tarihimizin tabii bir neticesi ve kendisinin ayrılmaz bir parçası saydığı Türk Gençliği için beslediği işte bu sarsılmaz inancın, sonsuz güvenin anlamlı bir ifadesi olmak üzere Büyük Nutuk'un sonunu, «Türk Gençliği'ne Bıraktığım Emânet» başlığı altında şöyle tamamlar :

«Muhterem Efendiler!

Sizi, günlerce işgal eden, uzun ve teferruatlı beyânatım, en nihayet, mâzi olmuş bir devrin hikâyesidir. Bunda, milletim için ve müstakbel evlâdlarımız için dikkat ve teyakkuzu davet edebilecek bazı noktalar tebârüz ettirebilmiş isem, kendimi bahtiyar addedeceğim.

Efendiler!

Bu beyânatımla milli hayatı hitâm bulmuş farz edilen büyük bir milletin; istiklâlini nasıl kazandığını ve ilim ve fennin en son esaslarına müstenit, millî ve asrî bir devleti nasıl kurduğunu ifâdeye çalıştım.

Bugün vâsıl olduğumuz netice, asırlardan beri çekilen milli musibetlerin intibâhı ve bu aziz vatanın, her köşesini sulayan kanların bedelidir:

Bu neticeyi, Türk Gençliği'ne emanet ediyorum.»

Bu ifadeleri, dünya hitabet tarihi bakımından son derece mühim hususiyetler taşıyan «Gençliğe Hitâbe»si takibeder.

Nitekim orada, sözlerine :

«Ey Türk Gençliği!

Birinci vazifen, Türk İstiklâlini, Türk Cumhuriyetini ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.»

şeklinde başlayan Mustafa Kemâl Paşa; tamamiyle mevcut realiteye ve onun, o nisbette hassas durumuna dikkatleri çekerek, vatan evlâtlarını her zaman uyanık, aktif ve çalışkan olmaya çağırır. Çünkü, Türkiye Cumhuriyeti; ancak onunla bütünleşmiş, uğrunda her türlü fedâkârlığa katlanmaya ve hattâ canını bile vermeye hazır, genç, dinç nesiller sâyesinde ayakta durma ve devam etme imkânına sahip olabilecekti.

Gençlik, devamlılık demektir. Devamlılık ise devlet varlığının, millet hayatının esasını teşkil ettiğine göre, dâimâ ileriye gören aziz Atatürk'ün gençlere bu derece inanmasının ve güvenmesinin asıl sebebi kendiliğinden ortaya çıkar. Onun için, her Türk gencinin; milli ve milletlerarası plâtıformlarda her zaman kendi milli benliğinin derin idrâki içerisinde, Büyük Kurtarıcı'nın gösterdiği hedef ve prensipler doğrultusunda hareket etmesi, kat'iyyen yabancı, zararlı ideolojilere sapsaksızın devletin, milletin birlik ve bütünlüğü yolunda üstün gayret göstermesi, çok çalışması, dost ve düşmanını iyi tanıması, memleket içinde ve dışında bulunabilecek hâinlere karşı sürekli dikkatli, uyanık davranması gerekir.

İşte bütün bu işlerin gerçekleşmesi için de Gâzi, çocuklarımızın ve gençlerimizin yetiştirilmeleri, eğitimleri hususunda, şu mühim noktalara temas eder :

«Çocuklarımız ve gençlerimiz yetiştirilirken onlara bilhassa mevcudiyeti ile, hakkı ile, birliği ile zıt olan bütün yabancı unsurlarla mücadele lüzumunu ve milli fikirleri, büyük bir bilgi ve olgunlukla her mukâbil fikre karşı şiddetle ve fedâkârca müdafaa gerektiği öğretilmelidir. Yeni neslin bütün ruhi kuvvetlerine bu vasıfların ve kabiliyetin aşılması mühimdir.

Silâhiyle olduğu gibi, aklı ile de mücadele mecburiyetinde olan milletimizin, birincisinde gösterdiği kudreti, ikincisinde de göstereceğine asla şüphem yoktur.»

Sayın Cumhurbaşkanımız'ın da, Gençlik Yılı'nı açış konuşmalar-

rında çok yerinde ifade ettikleri gibi; «İnsan kadar zor yetişen bir canlı tasavvur edilemez. İnsan, dünyaya gelişinden ölümüne kadar daima öğrenme zorunda olan bir yaratıktır. Öğrenmenin hududu yoktur. İnsan, daha çocukluk çağlarında evvelâ ailenin etkisi altında kalır. Bu nedenle en büyük görev önce anne, baba ve kardeşlere düşer. Okul zamanı gelince, çocuk için en büyük varlık öğretmendir. Artık onun için, örnek insan öğretmendir. Bir süre sonra gençlik çağına gelinir. Bu sefer çevrenin etkisi söz konusudur.

Yavaş yavaş çevre gelişmeye başlar. Gençler, çeşitli etkenlerin baskı alanına girerler. Ashında gençlik zaten, bir toplumda dinamizm demektir. Gençlik döneminin verdiği dinamizm dolayısıyla da, onlara yön vermek gayet kolaydır. Onları maşa olarak kullanmak isteyen iç ve dış güçler her zaman çıkar. Gençliği bugüne kadar kullananlar olmuştur ve bundan sonra da kullanmaya çalışacaklardır.»

İşte bütün bunlardan dolayı gençlerimizin, Sayın Cumhurbaşkanımız'ın bu ikazları doğrultusunda dostunu, düşmanını tanımada daima dikkatli, titiz ve uyanık olmaları, yüksek bir potansiyel taşıyan dinamik güçlerini, Atatürk İdeolojisi'nde memleketin ve milletin hayrına kullanmaları gerekmektedir.

Türk Milli Eğitimi'nin hedef ve prensiplerini, en açık hükümler hâlinde ifade eden Atatürk; böylece, büyük asker ve devlet adamı hususiyetinin yanısıra, geleceğin teminatı olan çocuklarımızın ve gençlerimizin yetişmesinde en ışıklı yolu çizmiş, en aydınlık hedefi bizzat göstermiş müstesna bir rehber, «muallim» ve eğitimci hüviyeti ile de temâyüz eder.

Hiç şüphesiz bir milletin ilerleyip, yükselebilmesinde eğitim ve öğretimin rolü, her akıl ve sağduyu sahibi insanın kabul edeceği gibi, son derece büyüktür. Dolayısıyla her medenî millet, daha mutlu yarımlara kavuşabilmek için, herşeyden önce bu işlere eğilmek lüzumunu duymuştur. Zira unutmamak gerekir ki; dünyanın en geri toplulukları, en cahil ve eğitimden, öğretimden yeteri kadar nasibini alamamış olanlardır. Ancak, şurasını da asla hatırdan çıkarmamalıdır ki; sadece okumak ve bir diploma sahibi olmak, câhillikten kurtulmak için kâfi değildir. Atatürk'ün de çok güzel ifade ettiği gibi :

«Biz, câhil dediğimiz zaman mektepte okumamış olanları kastetmiyoruz. Kastettiğimiz ilim, hakikati bilmektir. Yoksa, okumuş olanlardan en büyük câhiller çıktığı gibi, hiç okumak bilmeyenlerden de hakikati gören hakikî âlimler çıkabilir.»

Bu itibarla, eğitim ve öğretimde hedef; her türlü şüpheden, saf-satadan uzak aklın ve ilmin gösterdiği gerçekleri, kültür ve san'atta yükselmeyi sağlayacak bilgileri vermek olmalıdır. Bu memleketin, Atatürk'ün gösterdiği yolda yürüyebilmesinin; ancak akıllı, bilgili sağduyu sahibi, hoşgörülü, gönül zenginliği ile dolu, vatan ve askerlik sevgisini herşeyin üstünde tutan, milletin inanç ve gelenekleriyle bütünleşmiş insanlar yetiştiren bir eğitim ve öğretimle mümkün olduğu, herkesçe çok iyi bilinmelidir.

Onun için, bütün memleket sathında bu konuda mutlak bir başarıya ulaşmak zaruretine inanan ve :

«Eğitim işlerinde behemahal muzaffer olmak lüzumdur. Bir milletin gerçek kurtuluşu, ancak bu suretle olur.»

diyen Atatürk'e göre; «bu zaferin temini için hepimizin tek can ve tek fikir olarak esaslı bir program üzerinde çalışması lâzımdır.

Bu programın esaslı noktaları ise, ikidir :

- 1 — Sosyal hayatımızın ihtiyacına uygun olması;
- 2 — Çağın icaplarına uyması.»

Demek oluyor ki, eğitimde gerçek zafere ulaşabilmek için; öncelikle milli birlik ruhu etrafında birleşmek ve milli görüşler doğrultusunda, Atatürkçü çizgide bütünleşmek şarttır. Daha sonra ise; realitemizle uyum sağladığı kadar, çağın yani medeniyet asrının gelişmelerine de ulaşmaya çalışan akılcı bir eğitim ve öğretim sistemini hedef almamız, gerekmektedir.

Bütün bunları takiben, Büyük Kurtarıcı'nın belirttiği üzere; «Asıl uğraşmaya mecbur olduğumuz şey, yüksek kültürde ve yüksek fazilette dünya birinciliğini tutmaktır.» Eğitimde yüksek fazileti, öğretimde de yüksek kültürü lâyıkıyla gerçekleştiremeyen bir sistem; yeniliklere büyük ölçüde kapalı, hamleci olmaktan uzak, genç dimağlara işlerlik kazandıramayan, yüksek seviyeli, olgun, idealleri kadar duyguları da yüksek insanlar yetiştirmekten mahrum kısır bir sistemdir.

Atatürk, bu kadar ulvi noktalara dayanan eğitim ve öğretim hizmetlerinin; memleketimizin asıl sahibi ve toplumumuzun esas unsuru köylümüzden başlatılması ve böylece, cehâletin kökünden ortadan kaldırılacağı kanaatinden hareketle, varılması istenen hedefi şöyle açıklar :

«İşte bu köylüdür ki, bugüne kadar maarif nurundan mahrum

bırakılmıştır. Onun için bizim takip edeceğimiz eğitim siyâsetinin temelî evvelâ, mevcut cehli ortadan kaldırmaktır. Bütün köylüye okumak, yazmak ve vatanını, milletini, dinini, dünyasını tanıttacak kadar coğrafi, tarihi ve ahlâki bilgiler vermek ve hesap öğretmek, maarif programımızın ilk hedefidir. Bu hedefe varmak, maarif tarihimizde mukaddes bir merhale teşkil edecektir.»

Ulu Önder; eğitim ve öğretimde, öncelikle lâiklik prensibinin tam anlamıyla uygulanmasını ister.

Millî bir eğitimin gerçekleştirilmesi için, Arap alfabesi yerine Lâtin esasından alınma Türk alfabesinin gereğine de inanan Gâzi; 9 Ağustos 1928 günü Sarayburnu'nda, Türk harfleri hakkında şu açıklamayı yapar :

«Arkadaşlar, güzel dilimizi ifade etmek için, yeni Türk harflerini kabul ediyoruz.

Arkadaşlar, bizim güzel, âhenkli, zengin lisânımız yeni Türk harfleriyle kendini gösterecektir. Asırlardan beri kafalarımızı demir çerçeve içinde bulunduran, anlaşılamayan ve anlayamadığımız işaretlemlerden kendimizi kurtarmak mecburiyetindeyiz. Lisânımızı muhakkak anlamak istiyoruz. Bu yeni harflerle, behemahal pek çabuk bir zamanda mükemmel surette anlayacağız. Ben buna eminim. Siz de emin olun.

Vatandaşlar, yeni Türk harflerini çabuk öğrenmelidir. Her vatan-dâşe, kadına, erkeğe, hamala, sandalcıya öğretiniz. Bunu vatan-perverlik ve milliyetperverlik vazifesi biliniz. Bu vazifeyi yaparken düşününüz ki, bir milletin, bir hey'et-i ictimâiyenin yüzde onu, yirmisi okuma yazma bilir; yüzde sekseni, doksanı bilmezse bu ayıptır. Bunda, insan olanlar utanmak lâzımdır. Bu millet utanmak için yaratılmış bir millet değildir. İftihar etmek için yaratılmış ve târihi iftiharla doldurulmuş bir millettir.

En nihayet bir sene, iki sene içinde bütün Türkiye hey'et-i ictimâiyesi yeni harfleri öğrenecektir. Milletimiz, yazısıyla, kafasıyla bütün, âlem-i medeniyetin (medenî dünyanın) yanında olduğunu gösterecektir.»

Bunu takiben, yeni düşüncenin şekillenmesinde en belirgin özellikleri üzerinde toplayan Harf İnkılâbı'nın, bir plân ve program çerçevesinde bütün memleket sathında gerçekleştirilmesi için, 25 Ağustos 1928 günü Dolmabahçe Sarayı'nda Atatürk'ün huzurunda büyük bir toplantı yapılır. Türk basını bütün bu çalışmaları, teşvik

eder mâhiyette millete duyurur. Bir müddet sonra da İstanbul gazeteleri ile, Ankara'daki Hâkimiyet-i Milliye gazetesinin yeni harflerle çıkmaya ve bütün Türkiye'de, vatandaşların yeni harfleri öğrenmeye, onunla kolayca okuyup, yazmaya başladığını görüyoruz.

Nihayet, 3 Kasım 1928 tarihinde Büyük Millet Meclisi'nin yayımladığı bir lâyiha (karar yazısı) ile Türk eğitimi ve kültürü, yeni harfleri resmen kabul eder.

Bu suretle; Milli Eğitimin Hedefleri bahsinde ilk iki mühim husus bizzat Atatürk'ün rehberliğinde, O'nun emir ve direktifleriyle gerçekleştirilmiş oluyordu.

Devlet'in, daha 19. yüzyılın başlarında yeni bir eğitim ve öğretim sistemine ihtiyaç duyarak, Avrupa usûlünde okullar açmaya başladığı ve Tanzimat yıllarında buna hız verdiği, bilinen bir gerçektir.

İşte Atatürk; başlatılan bu hareketi kesin sonuca ulaştırmak kararlılığı içerisinde, Türk Milleti'nin ilim ve medeniyet yolunda yükselmesini ve medeni dünyadaki haklı yerini almasını gönülden arzu ederek, Milli Mücadele'nin o en ağır günlerinden itibaren, her zaman eğitim ve öğretim meselesi ile çok yakından ilgilenmiş, geleceğin en büyük teminatı saydığı gençliğin yetişmesi şartlarının geliştirilmesi için, yapılması gerekenleri bir bir sıralamış ve işe doğrudan el atmıştır.

Bu maksatla, Sakarya Muharebesi (5 Ağustos 1921)'nden önce Ankara'da toplanan Maarif Kongresi'nde öğretmenlere hitaben söylediği şu sözler, daha o günlerde Milli Eğitimin Hedefleri'ni ortaya koymasına bakımından tarihi ve ayrı bir değer taşır :

«Şimdiye kadar tâkip olunan tahsil ve terbiye (öğretim ve eğitim) usullerinin, milletimizin târih-i tedenniyâtında (gerileme tarihinde) en mühim bir âmil olduğu kanaatindeyim. Onun için bir millî terbiye (eğitim) programından bahsederken, eski devrin hurâfâtından (asılsız rivâyetlerinden, sözlerinden) ve evsâf-ı fitriyyemizle (yaradılışımızdaki vasıflarımızla) hiç de münasebeti olmayan yabancı fikirlerden, Şark'dan ve Garb'den gelen bilcümle tesirlerden tamamen uzak, seciye-i milliye (millî karakterimiz) ve tarihimizle mütênâsib (uygun) bir kültür kastediyorum.»

Görüldüğü üzere, eğitim ve öğretimde varılmak istenilen hedef; tarihi gerçeklerden hareketle akılcı, müsbet ve her türlü yabancı tesirlerden uzak, tamamıyla kendi bünyemize uygun millî bir kültür anlayışına dayanmaktadır. Nitekim, Gâzi'nin 1 Mart

1922 günü Türkiye Büyük Millet Meclisi'ndeki şu konuşması, eğitim ve öğretim programının milli ve medeni bir zemine oturtulması lüzumuna açıkça işaret eder :

«Bu umûrda (işlerde) muvaffak olabilmek için öyle bir program tâkip etmeğe mecburuz ki, o program milletimizin bugünkü hâliyle, ictimâî, hayâtî ihtiyacıyla muhitin şerâitiyle (şartlarıyla) ve asrın icâbâtı (icapları) ile tamamen mütenâsib (uygun) ve mütevâfık (denk) olsun.»

İnsan, içinde bulunduğu toplumun şartlarına uyum sağlayabildiği ve mensup olduğu milletin ilerleyip, yükselmesine hizmet edebildiği ölçüde mesut ve bahtiyar olur. Bunun da yolu, ferdlerin kendi milli varlıklarını derin surette idrâk etmelerinden geçer. Aksi takdirde insan, kendini boşlukta hisseder ve neticede gâyesiz, hedefsiz, idealden mahrum, varlığı ile yokluğu farkedilemeyen sıradan bir eşya durumuna düşer. Milli varlığı derinden idrak, demek olan milliyetçilik; aynı zamanda, en medeni ideolojidir. Milletler, bu büyük ve sahip çıkıldığı nisbette kuvvet kaynağı hüviyeti arz eden ideolojiye, gerçek anlamıyla ancak esaslı bir eğitim ve öğretim programı ile ulaşabilirler. Bütün dünyada ortak özellikler taşıyan bu durumu çok iyi kavramış bulunan Atatürk; bir taraftan cehâletle mücâdele edip herkesi okuma yazma öğrenmeye teşvik ederken, diğer taraftan da okullardaki gençlerin sosyal ve iktisadî açıdan memleketin kaderine ortak olmalarını, milli ruhla bütünleşmiş bir medeniyet telâkisini benimsemelerini sağlamak üzere, onlardaki yüksek yaratıcılık ve icâd kabiliyetini harekete geçirmek arzusuyla, şu görüşlere yer verir :

«İnsanların hayatına, faaliyetine hâkim olan kuvvet, ibdâ ve icâd kabiliyetidir.

İnkılâp hareketlerinde dikkat edilecek nokta, insan cemiyetlerinin emellerini, fikirlerini teşhis ettikten sonra, onlara yenilikleri kabul ettirebilmektir.

İnkılâbı ikmâl etmek (tamamlamak) lâzımdır.

Bir çocuğun normal tedris ve terbiye (öğretim ve eğitim) devrelerinden geçerek, yetişmiş olması şarttır.»

Burada da ifadesini bulduğu gibi, giriştiği bütün inkılâp hareketlerinde bir sosyolog ve psikolog tavrı ile önce milletin duygularını ve düşüncelerini tesbit eden, sonra da asıl yapmak istediklerini gerçekleştiren Atatürk, inkılâpları tamamlamak ve bu maksatla da

işe yarının büyükleri olan çocuklardan, gençlerden, onların eğitim ve öğretimlerinden, kısacası en iyi şekilde yetişmelerinden başlamak zaruretine inanır. Bu inançla, hangi yaşta ve sınıfta olursa olsun; bütün çocuklara, geleceğin büyükleri gözüyle bakmaktan ve onlara şahsiyetli birer büyük insan muamelesi yapılmasından yanadır.

«Gençliği yetiştiriniz. Onlara, ilim ve irfânın müsbet fikirlerini veriniz. Geleceğin aydınlığına onlarla kavuşacaksınız. Hür fikirler tatbik mevkiine konduğu vakit, Türk Milleti yükselecektir.» mesajı ile memleketin, milletin yükselmesinin; kafaları hür ve aydınlık fikirlerle dolu bir gençlik sayesinde mümkün olduğunu, bunun yolunun da ilim ve irfân yüklü iyi bir öğretim ve eğitimden geçtiğini, tam bir katiyetle ortaya koyar.

Hayatın, bir ilerleme ve dinamizm kaynağı olduğuna ve dolayısıyla, insanın da ona kendini uydurmak mecburiyetinde bulunduğu kanaat getiren o büyük dehâ; «milleti millet yapan, terakkî ve tefeyyüz ettiren (ilerletip, yükselten)» iki mühim kuvvete işaretler bunların, «fikir kuvveti ile ictimâî (cemiyete ait) kuvvet» olduğunu söyler.

Bunlarla ilgili fikirlerini de, Ekim 1922'de Bursa'da kabul ettiği bir grup İstanbul öğretmenine yaptığı şu açıklaması ile öğreniyoruz:

«Evvelâ fikir ve ictimâî kuvvetlerinin menbalarını (kaynaklarını) tathirden (temizlemekten) başlamak lâzımdır. Memleketi, milleti kurtarmak isteyenler için hamîyyet, hüsnüniyyet, fedâkârlık elzem evsâftandır (lüzumlu vasıflardandır). Fakat bir hey'et-i ictimâîyedeki (toplumdaki) marazı (hastalığı) görmek, onu tedavi etmek için, bu evsâf kâfi gelmez. Bu evsâfın yanında, ilim ve fen lâzımdır.»

Demek oluyor ki; bir ülkeyi kurtarmak ve ilerletip, yükseltmek için hem kuvvetli fikirlere ve hem de milletin desteğine ihtiyaç vardır. Bu işi gerçekleştirmeyi üzerine alan kimselerin ise millî şeref ve haysiyet sahibi, yani hamîyyetli ve iyi niyetli, fedâkâr olmaları temel şarttır. Lâkin, Büyük Kurtarıcı'nın belirttiği gibi bunlar da kâfi değildir. Bu özelliklerin yanısıra ilim ve fen ile hareket etmek, akli ve realiteyi gözönünde tutarak, memleketin hizmetine koşmak gerekmektedir.

Bütün bu hususları temelden kavratıp, öğretecek yer ise elbette eğitim ve öğretim müesseseleri, yani okullardır. Onun için, sözlerine devamla :

«İlim ve fen teşebbüsâtının (teşebbüslerinin) merkez-i faaliyeti (faaliyet merkezi) ise, mektebidir. Binaenaleyh, mekteb lâzımdır. Mekteb nâmını, hep beraber hürmetle, tâzimle zikrederim.

Mekteb, genç dimağlara insanlığa hürmeti, millet ve memlekete muhabbeti, şerefi ve istiklâli öğretir.

Mekteb sâyesinde, mektebin yetiştireceği ilim ve fen sâyesinde Türk Milleti, Türk San'atı, İktisâdiyyâtı, Türk Şiir ve Edebiyatı bütün bedâyii (güzellikleri) ile inkişâf eder.»

Bilindiği üzere; çoğu zaman terbiye ile tedris, yani eğitim ile öğretim kelimeleri ve bunların taşıdıkları anlamlar, birbirine karıştırılmıştır. Bunun çok iyi farkında olan Atatürk, öncelikle terbiyenin (eğitimin) milli ölçüler içerisinde muhakkak ihmâl edilmemesi noktasında ısrarlıdır.

Bu yerinde ısrarının tafsilâtını vermesi bakımından, 23 Eylül 1925 günü Samsun Ticaret Mektebi'ndeki konuşması, büyük ehemmiyet arz eder :

«Terbiye kelimesi yalnız olarak kullanıldığı zaman, herkes buna kendine göre bir mânâ verir. Tafsilâta girilirse, terbiyenin hedefleri, maksatları meydana çıkar.

Meselâ dinî terbiye, millî terbiye, milletlerarası terbiye... Bütün bu terbiyelerin hedef ve gâyeleri başka başkadır. Ben burada, yalnız Türk Cumhuriyeti'nin yeni nesle vereceği terbiyenin millî terbiye olduğunu kat'iyetle ifade ettikten sonra, diğerleri üzerinde durmayacağım.

Millî terbiyenin ne demek olduğunu bilmekte, artık hiçbir te-reddüt ve şüphe kalmamalıdır. Bir de millî terbiye esas olduktan sonra, onun lisânını, usûlünü, vasıtalarını da millî yapmak ve yükseltmek istenen genç dimağları bir taraftan da paslandırıcı, uyuşturucu, hayâli lüzumsuzluklarla doldurmaktan dikkatle çekinmek lâzımdır.»

Böylece O; terbiye konusunda millî olduğu kadar, bütün vasıtaları ve metodları ile reel ve rasyonel (gerçek ve akılcı) yolu gösterir.

Hiç şüphesiz, bir milleti ayakta tutan ve devamını temin eden unsurların başında millî birlik rûhu gelir. Bu rûhun dâimâ canlı kalabilmesi ise, büyük ölçüde millî bir eğitim ve öğretime bağlıdır. İş-

te, bunun derin şuuru içerisinde bulunan Mustafa Kemâl Paşa; gâ-yet berrâk bir uslûpla, yapılması gerekeni açıkça ortaya koyar :

«Dâimi ve müdhiş bir mücâdele şeklinde beliren milletler hayatının felsefesi, müstakil ve mes'ud kalmak isteyen her millet için olgunluk vasıflarına şiddetle ihtiyaç göstermektedir.»

Buna göre : Gençlerimize eğitim ve öğretim bahsinde, kendisine yabancı ve zıt unsurlarla muhakkak surette mücadele azmini aşıl-mak, millî rûhunu şahsiyetinin ayrılmaz bir parçası hâline getirme-sini telkin etmek şarttır. Bu, hem istiklâlimizin ve hem de saadeti-mizin en büyük ihtiyacı ve teminatıdır.

Atatürk'ün eğitim ve öğretim konusunda üzerinde durduğu ve gerçekten önem arz eden noktalardan birisi de, gençlere aktarı-lacak bilgilerde, insan için lüks ve hükmetme vasıtası sayılabilecek teferruattan kaçınılması ve pratikte geçerliliği olacak yönlere ağır-lık verilmesidir. Bu maksadını da :

«Terbiye ve tadrise tatbik edilecek usûl, mâlûmatı insan için fazla bir süs, bir tahakküm vâsıtası, yahut medenî bir zevkten ziyade, maddî hayatta muvaffak olmayı temin eden amelî ve kullanışlı bir cihâz hâline getirmektir.»

şeklinde dile getirerek, arzu edilen çalışmaların birer mimârı olan öğretmenlere ve onların teşkil ettikleri «irfan ordusu»na hita-ben ise, şunları söyler :

«Bir millet irfan ordusuna mâlik olmadıkça, harb meydanların-da ne kadar parlak zaferler elde ederse etsin, o zaferlerin yaşayacak neticeleri vermesi, ancak irfan ordusuyla kâimdir.»

Bu bakımdan, her zaman çok değer verdiği öğretmenleri, Cum-huriyet'in fedâkâr unsurları kabul ederek, gençliği onların gayret-lerine emanetle :

«Yeni nesil sizin eseriniz olacaktır. Eserin kıymeti, sizin mahâre-tiniz ve fedâkârlığınız derecesiyle mütenâsib bulunacaktır.

Cumhuriyet; fikren, ilmen, bedenen kuvvetli ve yüksek seciyeli muhafızlar ister.»

der.

Cumhuriyet'in istediği bu vasıftaki insanları yetiştirebilmek ise, her zaman ve her yerde kendisi ne kadar güç şartlar altında bulu-nursa bulunsun, kelimenin tam anlamıyla gerçekten fedâkâr ve

muhterem, aynı zamanda ilim ve irfan yüklü eğitici ve öğreticilerle, kısaca öğretmenlerle mümkündür. Hâl böyle olduğu için, bu mesleğe de her bakımdan gereken değer ve ehemmiyetin verilmesi, mensuplarının maddi ve manevi refahlarının sağlanması hususunda, aşağıdaki direktifi verir :

«Mekteplerde öğretim vazifesinin güvenilir ellere teslimi, memleket evlâdlarının o vazifeyi kendine hem bir meslek, hem bir ülkü sayacak bilgili ve muhterem muallimler tarafından yetiştirilmesini temin için, muallimlik diğer yüksek meslekler gibi tedricen ilerlemeye ve herhalde refah teminine müsâit bir meslek hâline konulmalıdır.»

Atatürk, irfan ordusu olan öğretmenlere o derece büyük bir ilgi duyar ki, bu münasebetle :

«Eğer Cumhurreisi olmasam, maarif vekilliğini almak isterdim.» dedikten başka, asker ordusu ile mukayese etmekten ve böylece açık bir şekilde, gerçek değerini ortaya koymaktan kendini alamaz :

«İki orduya ihtiyaç vardır : Biri vatanın hayatını kurtaran asker ordusu, diğeri milletin istikbâlini yoğuran irfan ordusu... Bu iki ordunun her ikisi de kıymetlidir, âlidir (yüksektir), muhteremdir; fakat, iki ordudan hangisi daha kıymetlidir, hangisi yekdiğerine mürecahtır (diğerine tercih edilir)? Şüphesiz böyle bir tercih yapılmaz. Bu iki ordunun ikisi de hayâtidir.

Yalnız siz irfan ordusu mensupları, sizlere mensup olduğunuz ordunun kıymet ve kudsîyetini anlatmak için şunu söyleyeyim ki, sizler ölen ve öldüren birinci orduya niçin öldürüp, öldürüldüğünü öğreten bir orduya mensupsunuz.»

Milletimizin, yaradılıştan gelen üstün bir kâbiliyetle dolu olduğuna ve bu vatanın çocuklarına götürülecek güzel ve hayırlı her hizmetin, mükemmel meyveler vereceğine dair tam bir inanç besleyen Gâzi; bununla birlikte, dâimâ milli kültürümüze dayalı temel prensiplerin, medeniyet anlayışı ile yoğrularak işlenmesi noktasında kararlı ve ısrarlıdır. Bunu da kısaca :

«Millî kültür, en yüksekte göz diktiğimiz idealdir.»

hükmü ile hülâsa eder.

Görüldüğü üzere, bütünüyle Türk Millî Eğitimi, temelde doğrudan doğruya milliyetçilik prensiplerine dayanmaktadır, aslında da öyle olmalıdır. Zaten, bundan daha tabii birşey de düşünülemez. Ak-

si, eşyanın tabiatına aykırı bir durum arz eder. «Eğitim» kelimesi, her zaman başındaki «milli» olma vasfını korumadıkça; hiçbir çalışmanın ve hiçbir teşebbüsün, Aziz Atatürk'ün Türk Milliyetçiliği'ne dayanan ilkeleri, istekleri, plân, program ve prensipleri çerçevesinde gerçekleştiği veya gerçekleşebileceği, iddiâ edilemez.

Bu da ancak her zaman bayrağına, dinine, diline, vatanına, milletine ve ordusuna bağlı; Türk olmanın şuuru ve gururu içinde tarihine, milli değerlerine, geleneklerine, göreneklerine saygılı; insana ve giderek bütün insanlığa karşı sevgi hisleri ile dolu; hiçbir karşılık beklemezsizin milletinin varlığını, birliğini koruma, geliştirme, yüceltme azim ve kararı içinde bulunan; vatandaşları ile kaderde, tasada, kıvançta ortak olan, gerektiğinde vatani için en aziz varlığı canını bile fedâdan çekinmeyen; dürüst, namuslu, çalışkan, prensiplerine bağlı, bilgili, sağduyulu, samimi, ahlâk ve fazilet duygularına sahip; yeniliklere açık, milletini çağdaş medeniyet seviyesinin üstüne çıkarma heyecanı ile durmadan didinen, gayret gösteren nesiller yetiştirmekle ve böylece, -Atatürk'ün deyimi ile- «istikbâlimizin teminatı olan gençlerimiz»i, emin ve güvenli bir tarzda en mükemmel bir şekilde eğitmekle, bilgi sahibi etmekle ve bu yolda elden gelen bütün çabayı göstermekle mümkündür.

Her büyük devlet adamı gibi; yaptıklarının ebedî bekçisi ve yapacakları ile yapmak istediklerinin de bütün teminatı olarak gençliği gören Atatürk; onlara, herşeyden önce memleketin yüksek menfaatleri için mücadelenin öğretilmesi arzusunun ise, şöyle dile getirir :

«Biz doğrudan doğruya milliyetperveriz ve Türk milliyetçisiyiz. Cumhuriyetimizin dayanağı Türk Milleti'dir. Bu milletin ferdleri ne kadar Türk Kültürü ile dolu olursa, o millete dayanan Cumhuriyet de o kadar kuvvetli olur. Türkiye'nin terbiye ve maarif siyasetini, her derecesinde tam bir açıklık ve hiçbir tereddüde mahal vermeyen kesinlikle ifade ve tatbik etmek lâzımdır. Bu siyâset, her mânâsı ile milli bir mâhiyet gösterir. Yetişecek çocuklarımıza ve gençlerimize, görecekleri tahsilin hududları ne olursa olsun, en evvel herşeyden evvel, Türkiye'nin istiklâline, kendi mülküne ve milli geleneklerine düşman olan bütün unsurlarla mücâdele etmek lüzumu öğretilmelidir.»

Bundan sonra, Atatürk'e göre gençlerimiz için hedef; her konuda, her zaman ve her yerde dâimâ gâlip gelmek, olmalıdır. Bu inançta da, Tarsus'ta Gençler Yurdu'ndaki nutkunda şunları söyler:

«Muhterem gençler!

Hayat, mücadeleden ibârettir. Bundan dolayı, hayatta yalnız iki şey vardır: Gâlip olmak, mağlûb olmak.. Size, Türk Gençliği'ne terk ve tevdi ettiğimiz vicdân emâneti yalnız ve dâimâ gâlib olaktır, eminim dâimâ gâlib olacaksınız.»

O'nun, Türk Gençliği'ne karşı beslediği sarsılmaz güvenin ne kadar yerinde, isabetli olduğunu; Avrupa'da cereyan eden bir tek şu hâdise bile, çok güzel ortaya koyar:

«Almanya'da Üniversite gençleri, Hindenburg'un özel bir günü dolayısıyla kendisini tebrike giderler. Almanlar'ın milli kahraman olarak selâmladıkları Mareşal Hindenburg'a gençlerin ziyâret için izin bekledikleri haber verilince O, son derece anlamlı şekilde şöyle konuşur:

— Hangi gençlik? Ben Almanya'da böyle bir gençlik bilmiyorum. Onlar, gençliğin ne olduğunu öğrenmek istiyorlarsa, Anadolu'ya gitsinler.»

Hiç şüphesiz Atatürk'ün, diğer devlet adamlarından ayrılan taraflarından birisi de; milli rûha bağlı, heyecan dolu, lâkin akli rehber edinen, rasyonel, realist ve dinamik bir gençlik vücuda getirmiş olmasıdır.

Bütün bunları yakından bilen bir insan sıfatıyla, Fâlih Rıfki Bey'in:

«Atatürk o mutlu adamdır ki, emaneti bağrına basacakları kendi eliyle yetiştirmeye vakit ve fırsat bulmuştur.»

«Gençler sokaklardan aktığı zaman, başların dik duruşuna, gözlerin pek bakışına, göğüslerin er kabarışına dikkat ediniz. Sancak taşımakta, bir zafer türküsü çağırmaktadırlar.

Atatürk'ün asıl ölmezliği, böyle yaşamasındandır.»

Ve :

«Yaşarken bütün ümidi gençlikte idi. Bugün de tek tesellisi yeni Türk gençliklerinin idealine bağlılığı olduğuna şüphe yok. Türklüğü yıllardır sürüp giden mânevî çöküntüden onlar kurtaracaklardır.» şeklindeki tesbitleri, son derece yerindedir.

Türk Gençliği; Atatürk'e, İstiklâl ve Cumhuriyet'i ile birlikte, hür ve aydınlık fikirlerden, ilim, kültür ve san'at değerlerine kadar çok şey borçlu olduğunu hiçbir zaman unutmamalıdır. Çünkü, O emsalsiz dehâ, engin bilgisi ve sağduyusuyla:

«Tarihi yaşadığımız gibi yazdık, fakat geleceği Cumhuriyet'e inananlara, koruyanlara ve yaşayanlara emanet etmek lâzımdır.

Gençliği yetiştiriniz. Onlara ilim ve irfan veriniz. İstikbâlin aydınlığına onlarla kavuşacaksınız.»

diyor ve gençlerimize olan tam güvenini, açıkça ortaya koyuyordu. Gençlerimizin de, her zaman bu güvene lâyık olmaya çalışmaları gerekmektedir. Madem ki devlet ve millet hayatında devamlılık esastır, o hâlde yapılacak iş; Atatürk'ün gösterdiği hedefler doğrultusunda, devamlılığı milli ölçüler içerisinde sağlayacak prensipleri benimsemek ve onların titiz, kararlı birer takipçisi, tatbikçisi olmaktır.

Bir memleketin en değerli varlığı, üzerinde yaşayan vatan evlâtları ve bilhassa, o vatan evlâtlarının devamlılık karakteri arz eden genç neslidir. Onlar arasındaki milli birlik ve dayanışma ise, millet varlığının devamında en kuvvetli kaledir. Bunun için de, gençlerimizin her türlü maddî ve mânevi fedâkârlıklar göze alınarak; yüksek bir medeniyet anlayışı ve milli kültür ideali doğrultusunda hür ve aydınlık fikirlerle dopdolu, sağduyulu, hoşgörülü, ahlâk ve fazilet timsâli insanlar olarak yetiştirilmesi, her zaman Atatürk İdeolojisi'nin vazgeçilmez prensipleri arasındadır. İşte bu ideal etrafında, gençlerimizin üzerinde her zaman hassasiyetle durulması gereğine inanan Atatürk :

«Yüksek ve inkılâpçı bir kültür seviyesine varmak için, önümüzdeki yıllarda daha çok emek vereceğiz. Müsbet ilimlerin temellerine dayanan, güzel san'atları seven, fikir terbiyesinde olduğu kadar beden terbiyesinde de kâbiliyeti artmış ve yükselmiş, faziletli, kudretli bir nesil yetiştirmek, ana siyâsamızın (siyasetimizin) açık dileğidir.» mesajı ile, gençlerimizde ideal birliğini sağlayan unsurlardan birinin de beden terbiyesi, yani spor olduğuna işaret eder. Duyan, düşünen, akıl yolu ile iyiyi kötüden, doğruyu yanlıştan, faydalıyı zararlıdan ayırabilen; ilim, kültür, san'at ve medeniyet yolunda memlekete hizmet edecek sağlam kafaların, ancak sağlam vücutlarda bulunabileceği görüşünü çeşitli yer ve zamanlarda tekrarlamış olması, bu bakımdan çok anlamlıdır. Çünkü, vücutça bir sakatlığı olmadığı hâlde aktiviteden, hareket kâbiliyetinden mahrum, uyuşuk, sünepe, tembel kimselerden; ileriye dönük, canlı, icâdçı, yaratıcı fikirler, san'at eserleri, ilmi çalışmalar beklenemeyeceği ve böyleleri ile memleketin ilerleyip, yükselemeyeceği, yüksek ideallere doğru gidilemeyeceği sosyal ve psikolojik bir realitedir. O hâlde, bütün gençlerin fikir ve ahlâk terbiyesinde yükselmek, hayat ve hâdiseler hakkında doğru teşhisler koyabilmek, kendinden emin, azimli ve kararlı bir şahsiyete sahip olabilmek, aktif ve canlı bir bünyeye, yaratıcı

(F. : 5)

bir zekâya, zengin bir hayâl gücüne ve nihayet Kemâlist İdeoloji'ye tam anlamıyla ulaşabilmek için bedence sağlam bir yapıda olmaları, sistemli bir şekilde sporla meşguliyetleri şarttır. Bütün bu maksatların gerçekleşmesi hususunda da, idarecilere düşen iş; gençlerimizin beden terbiyelerini sağlamak için, her türlü spora elverişli spor siteleri ile, onunla aynı şekilde bütünleşmeye yönelik; zekâca gelişmelerini temin edecek, zengin kütüphaneleri ve dinlenme, eğlence salonlarını içine alan kültür siteleri kurmaktır. Ancak bu sâyede; milli benliğine, kültürüne tam bir şuurla bağlı, mücadeleci, atılımcı, gönlü vatan ve millet sevgisiyle dopdolmuş, azimli, kararlı, attığı her adımın farkında, dostunu, düşmanını çok iyi bilen, uyanık, tarihine, diline, dinine ve geleneklerine bağlı, geçmişin tecrübeleri ile o gününü ve geleceğini akıllı bir şekilde tertip ve tanzim edebilen, çağdaş medeniyetin bütün imkânlarından faydalanıp, her güzel şeye lâyık aziz milletimizi daha da yükseltmeyi vazgeçilmez gâye kabul eden bir gençlik vücuda getirilebileceği gerçeğini, idarecilerimizin dâimâ hatırda tutmaları ve buna göre gençlerimize yönelik ciddi, rasyonel plân ve programlar hazırlamaları, onları bir an önce uygulamaya koymaları, mevcutları daha iyi bir şekilde realize ederek, istenilen ölçüde faydalı hâle sokmaları, yerinde olacaktır.

Politik, teknik ve ekonomik çalkantılar içerisinde bocalayan bugünkü dünyamızda, son derece kritik bir coğrafi bölgede yer alan yurdumuzun yegâne teminatı olan Atatürk Gençliği'nin de birbirine güvenmiş, inanmış, dayanmış şuurlu bir bütün olarak; vatanın bölünmezliği, milletin istiklâli, Cumhuriyet'in devamlılığı için milli birlik rûhu etrafında kaynaşmış, kenetlenmiş, O'nun fikir ve inkılaplarının yılmaz bekçisi, dürüst, samimi ve çalışkan olması, aziz milletimizin ilim, kültür ve san'atta daha da yükselip, çağdaş medeniyet seviyesinin üstüne çıkması azim ve kararından bir an bile uzak durmaması şarttır.

Bu inançlar içerisinde, 1985 Milletlerarası Gençlik Yılı'nın; Atatürk'ün ışıklı yolunda bütün Türk Gençliği için hayırlı, uğurlu ve başarılı olmasını; güzel vatanımıza, yüce milletimize ilim, kültür, san'at ve medeniyet ufkunda daha da yükselmesine vesile teşkil edecek imkânları sevgili gençlerimizle birlikte getirmesini diler, hepimize saygılar ve sevgiler sunarım.